

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

Warszawa, 21. III. 2012

RPO-683134-I/II/MO

00-090 Warszawa   Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 22 827 64 53

Prof. dr hab.
Katarzyna Chałasińska-Macukow
Przewodnicząca
Konferencji Rektorów
Akademickich Szkół Polskich
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28,
00-927 Warszawa

Szanowna Pani Rektor,

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się Prezes Zarządu Uniwersyteckich Poradni Prawnych, z prośbą o wsparcie przez Rzecznika idei klinicznego nauczania w drodze apelu skierowanego do Dziekanów Wydziałów Prawa poszczególnych uczelni, w których funkcjonują Studenckie Poradnie Prawne (Kliniki Prawa).

Od kilku lat Rzecznik Praw Obywatelskich współpracuje z Poradniami Prawnymi istniejącymi na Wydziałach Prawa poszczególnych uczelni. W ramach współpracy Poradnie przekazują Rzecznikowi niektóre sprawy, w których nie są w stanie pomóc swoim klientom, korzystają także z materiałów jakie Rzecznik wydaje w związku ze swoją działalnością studenci Poradni odbywają także praktyki w Biurze Rzecznika.

Funkcjonowanie Poradni prawnych jest niezwykle cenną inicjatywą która z jednej strony idealnie wpisuje się w uniwersyteckie wykształcenie prawników, z drugiej zaś realizuje cele związane z udzielaniem nieodpłatnych porad prawnych osobom, których na profesjonalne poradnictwo nie stać. Studenci uczestniczący w programie Studenckiej Poradni Prawnej mają okazję nauczyć się stosowania przepisów, które dotychczas poznawali jedynie w czasie zajęć teoretycznych. Uczą się też odpowiedzialności za

powierzoną sprawę i nabywają bardzo cennych dla prawnika umiejętności interpersonalnych.

Z punktu widzenia Rzecznika Praw Obywatelskich niezwykle istotne jest to, że studenci udzielają bezpłatnych porad prawnych osobom mieszkającym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji, często krytycznej i nie mają środków na opłacenie profesjonalnego pełnomocnika. Tym samym realizowana przez nich działalność pro publico bono wpływa i kształtuje ich postawy oraz wyobrażenie co do zawodu prawnika, uwrażliwiając niejednokrotnie młodych ludzi na problemy i potrzeby osób niezamożnych.

Jednakże realizacja tych wszystkich celów i idei wymaga ogromnej pracy nie tylko studentów, ale głównie nauczycieli akademickich. To bowiem pod ich opieką pracują studenci, pod ich nadzorem przygotowywane są opinie prawne i pisma w sprawach Klientów Poradni. Pracownicy naukowcy odbywają również seminaria ze studentami Poradni, na których analizowane są i omawiane problemy Klientów i projektowane ich rozwiązania. Praca w poradni nie ogranicza się wobec tego jedynie do cotygodniowych seminariów, nieraz wielogodzinnych, ale właściwie do codziennych kontaktów ze studentami, mających na celu sprawdzenie i akceptowanie wydawanych Klientom pism i opinii. Należy podkreślić, że częstokroć jest to praca wykonywana także w późnych godzinach wieczornych, jak i w dni ustawowo wolne od pracy, co wymuszają zarówno terminy ustawowe, jak i sądowe.

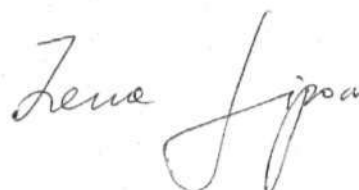
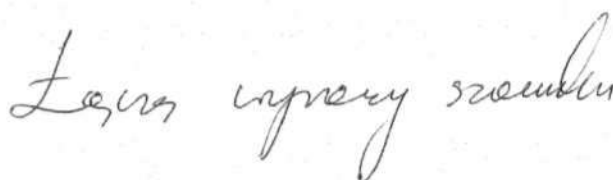
Mając na uwadze powyższe uważam, że bardzo ważne, wręcz konieczne jest, by realizacja programu Studenckiej Poradni Prawnej miała wsparcie we władzach uczelni. Dlatego, jak pisze Prezes Zarządu FUPP niezwykle istotne jest, by Poradnia Prawna była ujęta w programie studiów, co jednak nie jest realizowane przez wszystkie uczelnie. Jeżeli Studencka Poradnia Prawna byłaby jednym z przedmiotów, które student mógłby wybrać w trakcie trwania studiów, to jednocześnie byłby też zobowiązany uzyskać ocenę, która umożliwiłaby mu zaliczenie przedmiotu. To z kolei jest jednym z warunków wpływających na silniejsze zaangażowanie studenta w pracę w Poradni.

Z drugiej strony, jak słusznie zauważył Prezes, za pracę Poradni studenci powinni otrzymywać właściwą liczbę punktów ECTS. Jak wskazują przykłady podane w piśmie do Rzecznika (kopia pisma w załączeniu), studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Łódzkiego za udział w programie otrzymują 15 punktów ECTS. Taka liczba punktów odzwierciedla nakład pracy jaki w porównaniu z innymi przedmiotami, realizowanymi w „standardowej” formie wykładów i ćwiczeń, muszą świadczyć studenci. Dlatego też uważam za słuszny postulat ujęcia w programach nauczania przedmiotu Kliniki prawa i przypisania mu odpowiednio wysokiej liczby punktów ECTS.

Jednocześnie jestem też świadoma, że zaangażowanie nauczycieli akademickich w tę formę kształcenia studentów, również powinno znaleźć odzwierciedlenie w odpowiedniej liczbie godzin ujętych w ich pensum. Jak pisze Prezes FUPP, na Uniwersytecie w Białymstoku, Uniwersytecie Warszawskim czy Uniwersytecie Jagiellońskim nauczyciele akademicy uczestniczący w tym programie otrzymują 60 godzin wliczanych do pensum w rozliczeniu rocznym. To pokazuje skalę pracy i zaangażowania nauczycieli w tę formę kształcenia studentów.

W swoim piśmie Prezes podnosi również kwestię dotyczącą niejednorodnych form funkcjonowania Studenckich Poradni Prawnych w ramach struktur wydziałów uczelni. Jak pisze, status pracowni ma Poradnia na Uniwersytecie w Białymstoku i Uniwersytecie Warszawskim, na uniwersytecie Łódzkim Poradnia jest częścią „Zakładu Badań nad Praktyką Prawniczą i Kliniką Prawa”, Zakładu umiejscowionego w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa, na Uniwersytecie Jagiellońskim zaś jest tzw. jednostką działalności podstawowej (jak i pozostałe katedry). Przyjęcie tak zinstytucjonalizowanych form działalności Poradni i przypisanie im miejsca w strukturze Wydziału, jest niezwykle ważne dla dalszego funkcjonowania i rozwoju tej formy kształcenia studentów. Umożliwia bowiem, podobnie jak i wyżej wskazane działania, wpisanie na stałe programu w katalog przedmiotów realizowanych w trakcie toku studiów, jak i w świadomość społeczności akademickiej, dzięki czemu ta niezwykle cenna z punktu widzenia akademickiego i społecznego inicjatywa, zyskuje na wartości.

Wspierając zatem program i metodę klinicznego sposobu kształcenia studentów, chciałabym zaapelować do Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich o zaangażowanie w pomoc funkcjonującym na Wydziałach różnych Szkół Wyższych Studenckich Poradni Prawnych, poprzez skierowanie do właściwych Dziekanów apelu, o wsparcie zarówno od strony finansowej, ale także i może przede wszystkim organizacyjnej, tj. przez umieszczenie Poradni Prawnej w programie studiów, przyznanie jej odpowiedniej liczby punktów ECTS jak i liczby godzin ujętych w pensum nauczycieli akademickich zaangażowanych w ten program. Jak pokazują przykłady przytoczone przez Prezesa FUPP jest to możliwe i, jak przekonuje Prezes, z punktu widzenia Poradni bardzo potrzebne.

Załącznik 2

Do wiadomości:

Pan

Filip Czernicki

Prezes Zarządu Fundacji

Uniwersyteckich Poradni Prawnych

Ul. Szpitalna 5 lok. 5

00-031 Warszawa